

Asbl Vent de Raison – Wind met Redelijkheid vzw

Nieuwsbrief en programma - juni 2024

1. Algemene windenergiesituatie gezien vanuit België op 01/06/2024

Sinds de vorige nieuwsbrief hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die wijzen op een duidelijke verandering in de situatie van de windenergie-industrie (fabrikanten van windturbines en ontwikkelaars van windparken) in de Europese Unie en dus ook in België. Kort samengevat

a. Op Europees niveau.

- Onder de gecombineerde druk van de oorlog in Oekraïne, die de repatriëring van zijn primaire energiebronnen naar de EU afdwingt (**REpowerEU**-programma), en het nastreven van het klimaatbeleid van de EU (**Green New Deal**-programma), is de versnelde ontplooiing van hernieuwbare energie (HE) onlangs een belangrijk politiek thema geworden.

- Dit wordt weerspiegeld in een aantal Europese wet- en regelgevende documenten, waaronder voornamelijk en in chronologische volgorde (zie paragraaf 3.1 hieronder):

o Verordening (EU) 2021/2139 (EU Taxonomy), die industriële acties definieert die een positieve impact hebben op het klimaat en daarom door banken kunnen worden gefinancierd.

o Verordening (EU) 2022/2557, waarin het principe van versnelde invoering van hernieuwbare energie is vastgelegd en de toe te passen regels zijn gedefinieerd.

o Richtlijn (EU) 2023/2413 (bekend als RED III) ter bevordering van hernieuwbare energie.

o Het Europese actieplan voor windenergie (EU) COM 2023/669 (Wind Package), een reddingsplan voor de windindustrie in de EU (zie paragraaf 3.3 hieronder).

b. Belgisch niveau

- In de laatste maanden van de legislatuur 2019-2024 werd een (mogelijk niet definitief) compromis bereikt over de verlenging van twee van de 7 beschikbare kerncentrales. Dit punt is belangrijk voor het bepalen van de energiemix voor de komende jaren en de absolute waarde (in MWh verbruikt in België) van de quota voor hernieuwbare energie in overeenstemming met de EU-richtlijnen.

- De perceptie van de ENR-kwestie in de media evolueert aanzienlijk dankzij een beter begrip van de problemen die inherent zijn aan de toenemende installatie van windturbines, onvermijdelijk in landelijke en, sinds kort, beboste gebieden. Even belangrijk is de aanpassing van het subsidiebeleid voor fotovoltaïsche panelen en de verklaringen van ELIA over de aanzienlijke investeringen die zij denkt te moeten doen om de netwerken aan te passen aan de intermitterende aard van hernieuwbare energie. Deze ontwikkelingen hebben al een impact op de standpunten van de politieke partijen (zie punt 3. hieronder).

2. Situatie op het terrein.

2.1 Wallonië

In Wallonië staan in juni 2024 meer dan 1.000 windturbines op stapel in verschillende stadia van de procedure (RIP, EP, beroep).

2.2 Vlaanderen

In juni 2020 werd de Vlarem (Vlaamse milieuwetgeving) door het Europees Hof nietig verklaard, via een "validatie decreet" werd de gebrekkige wetgeving in het zadel gehouden. Op 07/2023 werd de "nieuwe" Vlarem II voor hernieuwbare energie goedgekeurd (oude wijn in nieuwe kratten). Diverse partijen waaronder Vent de Raison-Wind met Redelijkheid vzw, zijn tegen deze wetgeving in beroep gegaan bij de Raad van State, deze zaak is nog lopende. Op allerlei wijzen rolt de Vlaamse regering een rode loper, (zonder grondig onderzoek), uit, voor de windparkontwikkelaars.

3. Belangrijke wetgevende acties

3.1 Europese Unie

- De VdR-WmR is de initiatiefnemer van een samenwerkingsverband (CEAW) tussen NGO's die legaal actief zijn in de EU met als doel de rechten van burgers te laten gelden/te verdedigen in de context van projecten die verband houden met het milieu, voornamelijk windenergieprojecten.

- In dit kader heeft de CEAW in 2023 en 2024 drie zaken aanhangig gemaakt bij het Europese Gerecht van Eerste Aanleg met betrekking tot respectievelijk de drie in punt 1.a genoemde verordeningen.

Een bijzonder belangrijk punt is het volgende:

Gezien de "versnelling" die wordt opgelegd door Verordening 2022/2557, moet Richtlijn 2023/2314 (RED III) voor België worden omgezet in nationale en regionale wetgeving vóór 24/7/2024. Het is deze verplichting die aan de basis ligt van de voorstellen voor decreten 1606, 1629 en 1643 die in februari en maart 2024 werden gecreëerd door de meerderheid van Ecolo, MR, PS in Wallonië.

- Een vierde actie is in voorbereiding betreffende Mededeling (2023)669. Dit "Windpakket Europees actieplan voor windenergie" is belangrijk omdat :

o Het is het gevolg van het faillissement van de Europese windturbinefabriek, geleid door Siemens-Iberdrola, die tegen 2023 een tekort van meer dan 10 miljard euro zou hebben. De oorzaken zijn (volgens de windindustrie):

☑ De traagheid waarmee vergunningen voor de bouw van windparken worden verleend, voornamelijk als gevolg van verzet van omwonenden (jawel!!)

☑ Concurrentie van de Chinese industrie

☒ De enorme productiekosten van grote windturbines en de logistiek die dit gigantisme met zich meebrengt.

o Deze situatie, die duidelijk onverenigbaar is met het "Green New Deal"-beleid van de Europese Commissie, dwingt de Commissie om 14 noodmaatregelen te nemen die samen het Windpakket vormen. Het doel is om de windturbine-industrie te redden door:

☒ Het verminderen van de rechten van burgers om in te grijpen in het proces van bouwvergunningen.

☒ Het opwerpen van douanebarrières tegen Chinese machines.

☒ Het verstrekken van massale financiering voor de windenergie-industrie, onder andere via de Europese Investeringsbank (EIB).

☒ Het instellen van quota voor de installatie van windturbines (offshore en onshore) die duidelijk onverenigbaar zijn met de bescherming/het behoud van biodiversiteit, landelijke gebieden, bossen en zeeën. Het is opmerkelijk dat dit reusachtige project om een in het slop geraakte industrie te redden, niet vergezeld gaat van een algemene impactstudie op de betrokken milieus.

3.2 In Wallonië

- De (momenteel gedeeltelijke) omzetting van de EU 2023/2314 Richtlijn (RED III) in Waals gewestelijk recht (decreten 1606 en 1629, zie secties 3.1 en 4 hieronder) stelt de volgende belangrijke voorwaarden:

o Hernieuwbare energieën (voornamelijk windenergie) worden gekwalificeerd als zijnde van "groot openbaar belang" ... binnen het beperkende kader van de nieuwe regelgeving die hierboven is uiteengezet.

o De creatie van Zones voor de Versnelling van Hernieuwbare Energie (ZAER) waar de locatie van windturbines zou worden vergemakkelijkt.

De implementatie van deze twee bepalingen zal heel wat wet- en regelgevend werk vergen dat de burgers in detail zullen kunnen volgen en controleren op de naleving van de wetten ter bescherming van het milieu en het DNSH-principe dat in verschillende juridische documenten van de EU is gedefinieerd (DHS = Do No Significant Principle).

- De opmerkelijke ophef die de voorbije twee maanden in Wallonië ontstond tegen de voorgestelde decreten (punt 3.1 hierboven) heeft het stemproces in het Waalse parlement gedeeltelijk geblokkeerd en de omzettingsdecreten 1606 en 1629 werden slechts gedeeltelijk goedgekeurd op de laatste minuut van 24 april 2024 (zie analyse van het advocatenkantoor MP2 in bijlage 1 en punt 4.3 hieronder). De artikelen die niet werden aangenomen, zullen door de volgende legislatuur moeten worden behandeld. Dit toont aan dat burgers zich effectief kunnen verzetten tegen een sleutelement van het onaanvaardbare Waalse windbeleid.

- De veroordeling van het Waals Gewest (Minister Henry) door de rechtbank van eerste aanleg van Namen (14/07/2023) voor de weigering om de rechten van de burgers te respecteren tijdens een raadpleging over windenergie (PAX Eolienica II) heeft aanleiding gegeven tot een beroep van het Gewest bij het Hof van Beroep van Luik. De zaak wordt behandeld in december 2024 en moet

duidelijkheid scheppen over de transparantieverplichtingen van het Gewest ten opzichte van de burgers in milieuzaken.

3.3 In Vlaanderen

In juni 2020 werd Vlarem nietig verklaard door het Hof van Justitie van de Europese Unie en werd de gebrekkige wetgeving behouden via een "validatiedecreet". In 07 2023 werd het "nieuwe" Vlarem ii voor hernieuwbare energie goedgekeurd door de Vlaamse regering. Verschillende verenigingen, waaronder VdR-WmR, gingen tegen deze wetgeving in beroep bij de Raad van State. De zaak is nog steeds hangende.

4. Geplande acties door de vzw Vent de Raison - Wind met Redelijkheid en aanverwante organisaties vanaf de start van de legislatuur 2024 - 2029.

4.1 Monitoring van postelectorale akkoorden tussen politieke partijen.

Deze akkoorden, opgesteld met het oog op het opbouwen van meerderheden op regeringsniveau (federaal en gewestelijk) zijn "contracten" (DPG genoemd op federaal niveau, DPR in Wallonië) met het oog op het creëren van een meerderheid die in staat is om te regeren tijdens een legislatuur. Deze contracten worden goedgekeurd door de parlementen zonder enig democratisch debat. De kiezers hebben geen controle over deze contracten.

In België worden de doelstellingen van het energie- en milieubeleid (die zeer technisch en complex zijn) "opgesloten" in een paar zinnen door deze "contracten", in naam waarvan de democratische rechten van de burgers verwaarloosbaar worden of zelfs worden genegeerd. De harde ervaring met het windenergiebeleid tijdens de zittingsperiode 2019-2024 is een belangrijke les waaruit alle consequenties moeten worden getrokken.

4.2 Invoering van een systeem voor de coördinatie van burgers dat is ontworpen en ontworpen voor democratische actie op middellange en lange termijn in een Europese juridische context die momenteel sterk wordt beïnvloed door de Europese windindustrie en, in het algemeen, door een "ecologische visie" die terugschrikt voor een evenwichtige kijk op wetenschappelijke en technische feiten en realiteiten.

4.3 Het belangrijk dat de artikelen van de decreten nrs. 1606 en 1629 die op 24 april 2024 door het Waalse parlement werden goedgekeurd, in wezen omzettingen van een EU-richtlijn zijn en bijgevolg niet ten gronde kunnen worden aangevochten voor de Raad van State. Alle uitvoeringswetgeving daarentegen wel.

NEVER GIVE UP !